

SOLYMOS ESZTER

Anglisztika
BA, 5. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Berzsenyi Dániel Pedagógusképző Központ

Témavezető:

Dr. habil. Kádár Judit Mária
egyetemi docens, ELTE BDPK

A GÉPI MŰFORDÍTÁS ELEMZÉSE OSCAR WILDE A BOLDOG HERCEG C. MŰVÉN KERESZTÜL

Kulcsszavak: gépi fordítás; műfordítás; fordítómotorok; angol-magyar fordítás

A gépi fordítómotorok fejlődése jelentős hatással bír a fordítás minden területére, beleértve a műfordításra is. Újabban többen bizonyították, hogy a neurális gépi fordítás (NMT) módszer növeli a termelékenységet és a korábban domináns statisztikai gépi fordításnál (SMT) jobb eredményeket ér el. Ennélfogva könnyen feltételezhető, hogy a fordítómotorok az emberi fordítóktól alapvetően eltérő működésük ellenére „behatolhatnak” a műfordítás területére.

Dolgozatom célja annak szemléltetése, hogy egy kereskedelmi fordítómotor képes-e utószerkesztés nélkül elfogadható szépirodalmi műfordítást létrehozni. Oscar Wilde A boldog herceg c. 1888-ban megjelent novellájának/meséjének két magyar fordítását vizsgáltam, amelyet a Microsoft Translator és a DeepL alkalmazással hoztam létre és Lengyel Balázs fordításával vetettem össze. Elemzésem a szövegtípusnál fogva szigorúan szubjektív, és a fordítómotorok fordítási stratégiáját, annak stilisztikai hatását, valamint a fordításokra általában jellemző visszatérő hibatípusokat írja le. Emellett röviden tárgyalom a felhasznált fordítómotorok előnyeit és korlátait.

Kísérletem rávilágít arra, hogy a fordítómotorok, kiváltképp a DeepL, bizonyos mértékben alkalmazzák az emberi fordítókra jellemző átváltási műveleteket, nyelvhasználatuk viszont helyenként kevésbé anyanyelvi és inkább jellemző az informatív szövegekre, még egy szépirodalmi mű fordításakor is. Továbbá a géppel fordított szövegekben előforduló lexikai és grammatikai hibák arra mutatnak, hogy az angol-magyar nyelvpár esetében a gépi fordíthatóság korlátozott, a kereskedelmi fordítómotorok pedig utószerkesztés nélkül nem alkalmasak szépirodalmi művek fordítására.